

VY_12_INOVACE_B_PD_2.SADA_14

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-PD-2.sada-č.14

Autor: Mgr. Petr Drkal

Datum vytvoření: leden 2013

Název DUM: Francouzská revoluce I

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Dějepis

Ročník: 8.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: Francie, starý režim, třetí stav, generální stavy, Národní shromáždění, Deklarace práv člověka a občana, Bastilla, ústava, konstituční monarchie

Anotace: Žáci v této hodině pracují pod vedením učitele, který má k prezentaci výklad nového učiva. Seznamují se s důvody, počátkem, průběhem francouzské revoluce a změnami ve společnosti, které způsobila. Na konci prezentace odpoví na kontrolní otázky.

Francouzská revoluce I

Starý režim = společenské a politické uspořádání ve Francii přibližně od 15. století do roku 1789.

Generální stavy = sněm francouzských stavů (duchovenstva, šlechty a třetího stavu), poradní sbor králů.

Byly svolávány a rozpouštěny králem, jednání jednotlivých stavů probíhalo odděleně.

Hlavním úkolem bylo **povolování daní**.

Poprvé byly svolány r. 1302 a jejich vliv dosáhl vrcholu v 15. století.

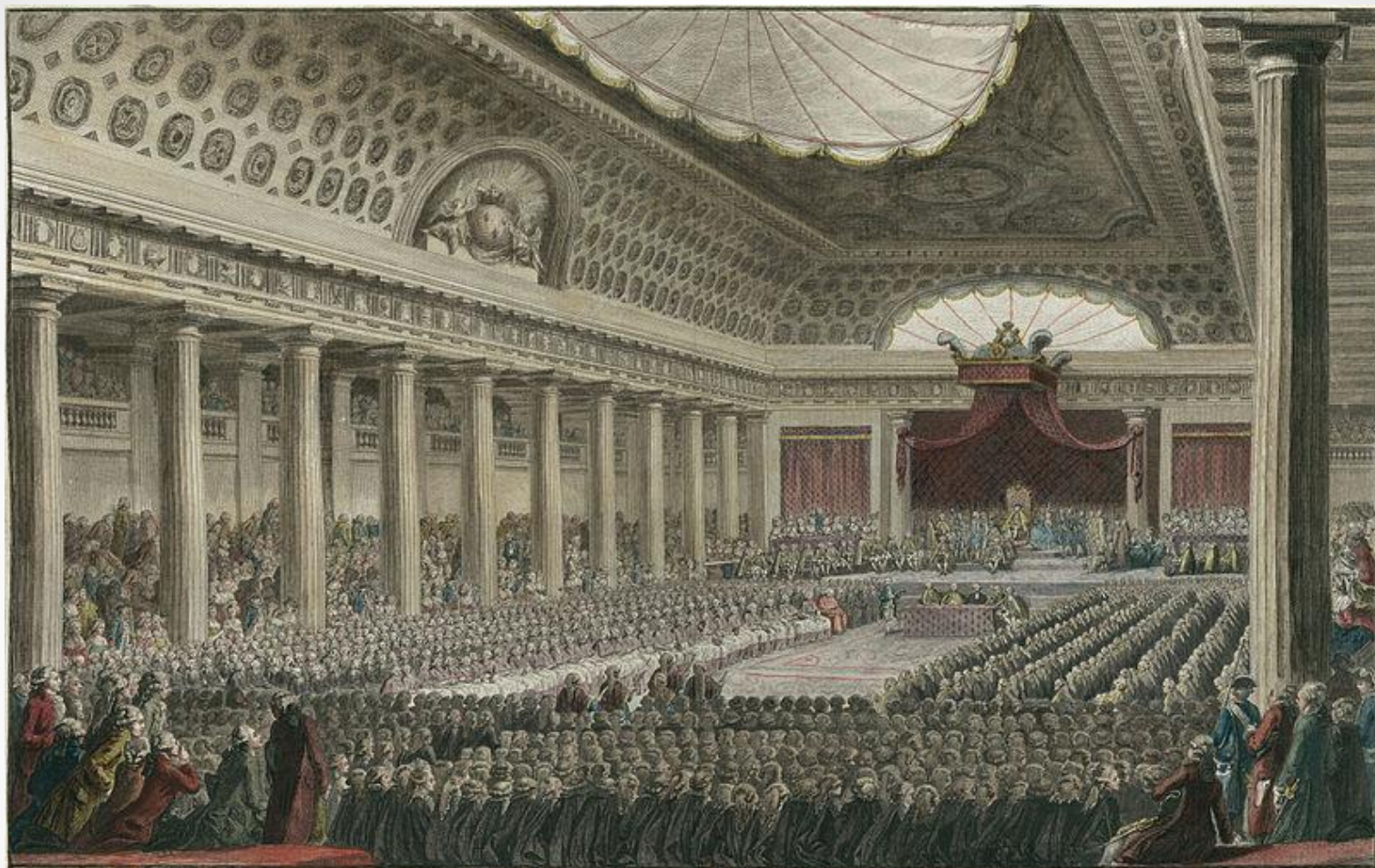
Poté ztratily na významu a v letech 1614-1789 již nebyly svolány.

Třetí stav = **neprivilegovaný stav**, zahrnoval všechny poddané (buržoazii, řemeslníky, sedláky, nádeníky a městskou chudinu).

V r. 1789 tvořil asi 98 % obyvatelstva, tj. 25 miliónů.

Vycházel ze středověkého pojetí trojího lidu.

- proti **starému režimu** se postavil **třetí stav**, především buržoazie a osvícenská inteligence
- příkladem jim byla **konstituční monarchie v Anglii** a válka za **nezávislost USA**
- požadavkem bylo odstranění **daňových, hospodářských a společenských privilegií**, zrušení **feudálních poddanských povinností**
- prosazovali **svobodné podnikání, občanské svobody, omezení absolutismu a podíl na moci**

- 5. května 1789 svolal král Ludvík XVI. **generální stavy**
- voleny po celé zemi (duchovní 290, šlechta 270 a třetí stav 580 zástupců)

Třetí stav nese na svých bedrech šlechtu a církev

- třetí stav odmítl návrh krále hlasovat pouze o finančních záležitostech a **žádal rozšíření svých pravomocí** = tvorba zákonů
- nejprve se jednalo o způsobu hlasování, **podle stavů nebo podle jednotlivých poslanců**

- král hlasování podle poslanců nepotvrdil
- 17. 6. 1789 se zástupci třetího stavu prohlásili za **Národní shromáždění** a rozhodli, že budou jednat jménem celého národa
- 20. 6. 1789 se členové Národního shromáždění a několik zástupců šlechty a duchovních, sešli v **míčovně ve Versailles**, přísahali, že se nerozejdou, dokud nezajistí Francii ústavu
- 9. 7. 1789 se shromáždění prohlásilo **Ústavodárným národním shromážděním**
- král začal shromažďovat k Versailles vojsko, chtěl donutit shromáždění k poslušnosti
- Pařížané **vtrhli do královské zbrojnice** (zabavili 32 tisíc pušek a 50 tisíc pík) a **sestavili milice**
- **14. 7. 1789** napadli vězení **Bastillu**, královské vězení, symbol útlaku = **počátek revoluce**
- heslo revoluce: „**Svoboda, rovnost, bratrství.**“

Přísaha v míčovně

Dobytí Bastilly

- [illegible]

- vzniklo revoluční vojsko = **Národní garda**, vedené **markýzem de La Fayette**
- kontrarevoluční šlechta utekla ze země, rolníci útočili na feudály, plenili zámky a odmítli platit poddanské dávky
- v říjnu 1789 vypukly v Paříži nepokoje, královská rodina **nucena přesídlit do Paříže**
- král hledal v zahraničí pomoc proti revoluci
- v červnu 1791 **se pokusil s celou rodinou o útěk z Francie, byli zadrženi a odvezeni zpět do Paříže**
- 3. září 1791 byla **přijata ústava**, Ludvík XVI. přísahal věrnost = Francie se stala **konstituční monarchií**
- politická moc byla rozdělena na **moc výkonnou** (král), **zákonodárnou** (Národní shromáždění) a **soudní**

Svatojakubský klášter

- Ústavodárné Národní shromáždění se rozešlo, bylo zvoleno nové **Zákonodárné národní shromáždění**
- vliv nabývaly politické kluby = **Jakobíni, Kordeliéři a Girondisté**

- srpen 1791 **Pilnická deklarace** (císař Leopold II., pruský král Fridrich Vilém II. a fr. emigrace) = prohlášení **zachovat** ve Francii **monarchii a bezpečnost krále a královny**
- Národní shromáždění ji považovalo za přípravu na válku
- válku podporovali **Girondisté** (porazit emigraci a posunout hranici Francie na Rýn) i **král** (věřil v porážku revoluce)
- v dubnu 1792 Francie vyhlásila **Rakousku** válku, k Rakousku se přidala **Anglie a Španělsko** (první protifrancouzská koalice)
- Francie měla nedostatek zbraní a vojáků = země se ocitla v nebezpečí
- do armády vstupovali dobrovolníci a vydali se na pomoc Paříži, píseň **Marseillaisa** se stala **hymnou**
- z 9. na 10. srpna 1792 vypuklo v Paříži povstání, moc převzala **komuna**

Otázky a úkoly:

1. Vysvětli pojmy: starý režim, třetí stav, generální stavy.
2. Proč Ludvík XVI. svolal generální stavy?
3. Co obsahovala Deklarace práv člověka a občana?
4. Jak vystupoval během revoluce král?
5. V čem spočívá význam přijetí ústavy?
6. Jak na události ve Francii reagovaly evropské mocnosti?

Literatura:

KOLEKTIV AUTORŮ. Dějepis 7 pro ZŠ a VG UČ. Plzeň: Fraus, 2009. ISBN 978-80-7238-558-4.

Obrázky:

Stavy. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Estatesgeneral.jpg?uselang=cs>

Třetí stav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Troisordres.jpg>

Třetí stav. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:French Revolution - Der gro%C3%9Fe Missstand.png?uselang=cs>

Přísaha. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Serment du Jeu de Paume - Jacques-Louis David.jpg>

Bastilla. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Prise de la Bastille.jpg>

Deklarace. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Le Barbier Dichiarazione dei diritti dell%27uomo.jpg>

Klášter. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2013-01-02]. Dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Cl%C3%B4ture de la salle des Jacobins 1794.jpg>